

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

15 בנובמבר 2023

1679

ב' בכסלו התשפ"ד

עמוד

הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (הוראת שעה – חרבות ברזל) (מינוי רופא מוסמך),
התשפ"ד–2023. 222

הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (הוראת שעה – חרבות ברזל) (מינוי רופא מוסמך), התשפ"ד-2023

1. חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה – הוראת שעה
- בתקופה שעד תום שנתיים מיום תחילתו של חוק זה (להלן – תקופת הוראת השעה), יקראו את סעיף 5 לחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970¹ (להלן – החוק העיקרי), כך:
- (1) בסעיף קטן (ב), אחרי "לחוק הביטוח" יבוא "או רופא מוסמך כהגדרתו בסעיף 208(ב) לחוק האמור";
- (2) בסעיף קטן (ג), במקום "רופא או של ועדה רפואית" יבוא "רופא, ועדה רפואית או רופא מוסמך כאמור בסעיף קטן (ב)".

ד ב ר י ה ס ב ר

נוספות. בהתאם, תידרש קביעה של אחוזי נכות רפואית בעשרות אלפי תביעות לתגמול לפי החוק.

כיום מספר הפוסקים הרפואיים בוועדות מדרג ראשון של נפגעי עבודה (הוועדות שבהן מוערכת ונקבעת דרגת הנכות של נפגע עבודה), המשמשים גם כפוסקים בוועדות הרפואיות לעניין נפגעי איבה, הוא מצומצם, ואינו מספיק לשם קיום ההליכים הנדרשים לקביעת דרגות נכות לנפגעי איבה. בשל ההיקף החריג של נפגעי איבה שהוועדות הרפואיות צפויות להידרש אליהם בטווח הזמן של השנתיים הקרובות לפחות, צפויה מצוקת כוח אדם בקביעת דרגות הנכות בהתאם לחוק, ובעיקר בתחום פגיעות הנפש. הצעת חוק זו מבקשת להרחיב את מצבת כוח האדם הרפואי שיוכל לקבוע דרגות נכות לפי סעיף 5(ב) האמור, ואת לשם התמודדות עם מצוקת כוח האדם הצפויה בשל ריבוי התביעות לתגמול לפי החוק, עקב אירועי האיבה והמלחמה כפי שתוארו לעיל.

סעיף 1 המודל שלפיו הקביעה הראשונה של אחוזי הנכות נעשית בידי רופא מוסמך – להבדיל מהוועדה הרפואית שבה יושבים פוסקים רפואיים כבר בדרג הראשון – הוא מודל מקובל בהליכים סוציאליים אשר מעוגן כבר כיום בחלק מדברי החקיקה. כך למשל, בהתאם לסעיף 208(ב) לחוק הביטוח הלאומי, בפרק ט' שבחוק האמור (פרק הנכות הכללית), רופאים מוסמכים קובעים את אחוזי הנכות הרפואית. כך גם לגבי זכאות לקצבת ילד נכה בהתאם לסעיף 222 לחוק הביטוח הלאומי ותקנות הביטוח הלאומי (ילד נכה), התש"ע-2010, שהותקנו מכוחו, וכן בכל הנוגע לקצבת שירותים מיוחדים בהתאם לסעיף 206 לחוק הביטוח הלאומי ותקנות הביטוח הלאומי (ביטוח נכות) (מתן שירותים מיוחדים), התשל"ט-1978.

על החלטת הרופא המוסמך ניתן להגיש ערר לוועדה רפואית לעררים המורכבת מפוסקים רפואיים שהתמנו על ידי שר העבודה.

כללי בבוקר יום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה על מדינת ישראל. באותו יום הכריז שר הביטחון על מצב מיוחד בעורף, מכוח סמכותו לפי סעיף 99(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (ראו ילקוט הפרסומים 11675, התשפ"ד, עמ' 319 ועמ' 324). בהתאם לסעיף 99(א)(5) לאותו חוק, החליטה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, ביום כ"ז בתשרי התשפ"ד (12 באוקטובר 2023), לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל. כמו כן, הוכרז בצבא הגנה לישראל על מבצע "חרבות ברזל", וועדת השרים לענייני ביטחון לאומי החליטה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה.

במתקפת טרור זו נרצחו מאות אזרחים, לרבות אנשי כוחות הביטחון השונים, נפצעו אלפים, ומאות אזרחים, לרבות חיילים, נחטפו לרצועת עזה ומוחזקים שם כבני ערובה. כמו כן, יש נעדרים רבים שטרם אותרו. אירועים אלה העמידו את מדינת ישראל בפני צורך דחוף בעיבוד המנגנונים הנדרשים למתן מענה לטיפול בנפגעים.

חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970 (להלן – החוק), קובע זכויות שונות לנפגעי פעולות איבה, בהתאם לחומרת הפגיעה. במקרים רבים מדובר בפגיעת נפש. בהתאם לסעיף 5(ב) לחוק, בחינת מצבו הרפואי של נפגע פעולות איבה נעשית רק בידי פוסקים רפואיים, שמונו בידי שר העבודה לפוסקים רפואיים לעניין פרק ביטוח נפגעי עבודה שבחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי).

לנוכח מתקפת הטרור הרצחנית הוכרו אלפי אנשים כפוגעי איבה, ועוד רבים צפויים להיווסף להכרה זו, חלק ניכר מהם מתחום פגיעות הנפש.

נכון לעת הזו, הוגשו עשרות אלפי תביעות להכרה בפגיעת איבה וצפויות להיות מוגשות עוד אלפי תביעות

¹ ס"ח התשל"ל, עמ' 126; התשפ"ה עמ' 67.

2. שר העבודה, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, רשאי להאריך בצו את תקופת הוראת השעה בתקופות נוספות, אם מצא שהדבר נדרש בשל ריבוי התביעות לתגמול המוגשות עקב פעולות האיבה או פעולות המלחמה, ובלבד שסך כל תקופות ההארכה לא יעלה על שנה; לעניין זה –
- “פעולות האיבה או פעולות המלחמה” – פעולות האיבה או פעולות המלחמה, שאירעו בתקופה שמיום כ”ב בתשרי התשפ”ד (7 באוקטובר 2023) עד תום תקופת תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף או עד תום הפעולות הצבאיות המשמעותיות, לפי המאוחר;
- “הפעולות הצבאיות המשמעותיות” – הפעולות הצבאיות המשמעותיות שעליהן החליטה ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה,² והודיעה לגביהן לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת ביום כ”ג בתשרי התשפ”ד (8 באוקטובר 2023).
3. (א) חוק זה יחול גם על תביעות לתגמול שהוגשו בהתאם להוראות החוק העיקרי בתקופה שמיום כ”ג בתשרי התשפ”ד (8 באוקטובר 2023) עד ערב תחילתו של חוק זה.
- (ב) קבע רופא מוסמך דרגת נכות לפי סעיף 5(ב) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה בתקופת הוראת השעה, ובתום תקופת הוראת השעה טרם חלף המועד להגשת ערר על קביעה כאמור לפי סעיף 5(ג) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, ימשיכו לחול הוראות סעיף 5(ג) האמור לעניין אותה קביעה, גם לאחר תום תקופת הוראת השעה.

ד ב ר י ה ס ב ר

אירועי הלחימה וריבוי תביעות של נפגעי איבה לפי החוק, מוצע להסמיך את שר העבודה, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, להאריך את תוקף הוראת השעה בתקופות נוספות, ולכל היותר בשנה אחת.

סעיף 3 מוצע כי הוראת השעה תחול גם לגבי תביעות לתגמול שהוגשו לפני תחילתה, החל מיום כ”ג בתשרי התשפ”ד (8 באוקטובר 2023). כך יוכלו הרופאים המוסמכים לקבוע דרגות נכות לנפגעי איבה גם בתביעות שהוגשו מייד עם תחילת אירועי האיבה והלחימה, מיום כ”ג בתשרי התשפ”ד (8 באוקטובר 2023) ועד לתום תקופת הוראת השעה. יובהר כי לאחר תום תוקפה של הוראת השעה ישוב לקדמותו ההסדר הרגיל שבמסגרתו רק רופא או ועדה רפואית, שהתמנו על ידי השר, יוכלו לקבוע את דרגת הנכות של נפגע האיבה. אם ייזוירו תביעות תלויות ועומדות שטרם ניתנה בהן החלטת הרופא המוסמך, הן יועברו לרופא או לוועדה רפואית בהתאם לסעיף 5 לחוק כנוסחו כיום.

כמו כן ולמען הסר ספק מוצע לקבוע תחולה נמשכת לעניין זכות הערר על קביעתו של רופא מוסמך לפי הוראת השעה, כך שהזכות לערר לוועדה הרפואית לעררים לא תפקע בתום תקופת הוראת השעה וכל עוד לא חלף המועד להגשת ערר כאמור.

מכיוון שמדובר במומחיות דומה בעיקרה בין זו של הרופאים המוסמכים לבין זו של הפוסקים הרפואיים היושבים בוועדות הרפואיות לעניין נפגעי האיבה, ולנוכח מצוקת כוח האדם בתחום זה וריבוי התביעות הצפוי בשל אלפי נפגעי האיבה עקב אירועי יום כ”ב בתשרי התשפ”ד (7 באוקטובר 2023), מוצע לקבוע הוראת שעה לשנתיים, במסגרת סעיף 5 לחוק, שתאפשר להסתייע במערך הרופאים המוסמכים הקיים ולאפשר גם להם, לצד הפוסקים הרפואיים בוועדות הרפואיות, לקבוע דרגות נכות לנפגעי האיבה. הוראת השעה אינה טעונה הליך נוסף וארוך למינוי פוסקים רפואיים על ידי שר העבודה על כל המשתמע מכך, לרבות שאלות הנוגעות למקור תקצוב נוסף.

במסגרת הוראת השעה מוצע להתאים גם את סעיף קטן (ג) שבסעיף 5 לחוק, המסדיר את אפשרות הערר, כך שגם על החלטת רופא מוסמך יהיה ניתן לערר לוועדה הרפואית לעררים שמונתה לפי סעיף 122 לחוק הביטוח הלאומי, בדומה לקבוע כיום לגבי החלטת רופא או ועדה רפואית. יצוין כי דרג ועדות העררים יישאר כשהיה ולעניין זה ישמשו פוסקים רפואיים שהתמנו על ידי שר העבודה בוועדות הרפואיות.

סעיף 2 תוקפה של הוראת השעה המוצעת נקבע לשנתיים ממועד תחילתה. עם זאת, בשל העומס החריג הצפוי והערר אפשרות לצפות לעת הזו את משך הטיפול במסת התביעות חסרת התקדים, לנוכח הימשכות

² ס”ח התשס”א, עמ’ 158.

